

den skulde kunne give et Udbytte, der svarer til det, den kunde komme til at give, saa maatte der anvendes saa store Culturomkostninger paa den, at det ikke kan gaae an for en Forpagter at tværksætte disse. Det er Noget, som meget bedre kan lade sig gjøre af en Eier; thi en Eier har ikke alene, ligesaa vel som Forpagteren, Udgang til gennem Frugten af Culturen at nyde Bederlag for sine Bekostninger og Virksomhed i denne Retning, men han har endnu en anden Udfigt, som Forpagteren ikke har, nemlig den, at han igennem Salg kan tilbagevinde sine udlagte Penge i rede Penge ved den forøgede Priis, som en forbedret Eiendom vil komme til at staae i ligeoverfor en raa Eiendom. Altsaa, saaledes som Sagen her stiller sig, mener Udvalget, at det ligger rimeligere for, at der vil være Udfigt til, gennem Salg af denne Eiendom at indvinde et større aarligt Udbytte, end det vilde være muligt at indvinde igennem Forpagning, og at det altsaa er det ene økonomisk Rigtige at gaae ind paa i alt Fald at forsøge Salget. Lovudkastet gaaer jo heller ikke ud paa ligefrem at sige, at det skal sælges; det gaaer kun ud paa at sige, at det maa sælges, saafremt det viser sig, at Salget er fordeeltigt. — Den anden Deel af Sagen er noget værre at komme tilrette med. Det vilde overmaade let kunne lade sig gjøre at klare denne Sag, naar man gif ligefrem efter Bogstaven, naar man tog det, Manden, der staaer til Resistance, er i Besiddelse af — det er jo vitterligt, at han staaer til Resistance, han kan ikke gaae fra det —, og sagde til ham: pil nu af, nu kunne vi ikke have Dig her længere; det var den nemmeste Maade at afgjøre dette paa. Regjeringen har imidlertid fundet, at der var Anledning til at hde Forpagteren nogen Lempelse, og Udvalget er, ved at gennemgaae Sagen, kommen til den Overbeviisning, at det ogsaa bør være saaledes; ja, man er endogsaa, som Betænkningen vil vise, kommen dertil, at der vel turde være Anledning til at vise en endog større Lempelse, end Lovudkastet tilfigter. De Grunde, man har havt for at gaae ind derpaa, de ere nærmest disse, at fra først af viste det sig nemlig, at Forpagtningsafgiften

har været vel høit ansat; men den Mand, som indgif Contracten, han har vist den bedste Billie til, ved Anstrengelse og Opoffrelse alligevel at føre det igennem, at han har kunnet svare det, som han har forpligtet sig til, og for at gjennemføre denne sin Hensigt og opfylde denne sin Forpligtelse har han anvendt betydelige Omkostninger paa Eiendommen til sammes Forbedring. Jeg har i den Anledning her for mig et Document, som jeg ganske nylig er kommen i Besiddelse af, og som aldeles usorbeholdent udtaler, at denne Mand virkelig har sat en Capital i Eiendommen for at bringe en bedre Frugt ud af den, og altsaa har det været naturligt, at, da han fra Begyndelsen af har gjort dette, saa har han ogsaa fundet, at de Anstrengelser, han saaledes har gjort, i Tidernes Løb skulde komme til at bære deres Frugter, og man maa heller ikke glemme, at mellem den Tid, da han forpagtede Gaarden i Maret 1845 — Auctionen afholdtes i 1844, men i 1845 overtog han Forpagningen — og nu ligger en Periode, som han ikke ved Tiltrædelsen kunde beregne at ville indtræde i en saadan Skikkelse, men som har bevirket en saadan Mangel af Arbeidskraft og en saadan Fordyrelse i Arbeidskraften, der har havt en væsentlig Indflydelse paa det Udbytte, som kan bringes ud af en Eiendom. Udvalget nægter ingenlunde, at der er megen Betænkethed ved, saaledes at gaae ind paa at forunde en Mand Afslag i det, han skylder det Offentlige; thi det er jo Noget, som vi ikke kunne dolge forjøs selv, at der kan findes Folk, som slet ikke ere saa ganske utilbøielige til, gjerne at ville mele deres Kage lidt, naar de kunne komme til at faae med det Almindelige at bestille, saa at det ikke er en enkelt Mand, de have at gjøre med, og man maa altsaa, for at gaae ind paa saadanne Lempninger, for Følgernes Skyld være saare vaerksom. Men, uagtet Udvalget, som sagt, erkjender det saare Betænkelige deri, saa har man dog ikke kunnet komme fra, at der i det foreliggende Tilfælde vistnok er en særlig Anledning til at gaae lidt mildere tilværks, end ved ligefrem at følge Skriften. Man har saaledes forestillet sig, at der vel kunde være et Slags Rimelighed for, om man her for det Offentliges Bedkommende